

TAMMELAN KUNTA

Esi- ja Perusopetuksen

Opiskeluhuoltosuunnitelma

2024-2025

TAMMELA

www.tammela.fi

Sisällysluettelo

Opiskeluhoolto	4
Monialainen opiskeluhoollon yhteistyö	4
Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoollon palvelut.....	6
Opiskeluhooltoryhmät	11
Yhteisöllinen opiskeluhoolto ¹³	12
Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat.....	16
Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen ²²	38
Yksilökohtainen opiskeluhoolto Tammelassa.....	40
Perusopetus ja perusopetukseen valmistava opetus	43
Opiskeluhoollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ³⁸	45
Opiskeluhoollon periaatteista tiedottaminen	46
Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ⁴⁴	47

Johdanto

Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki astui voimaan 1.8.2014. Opetushallitus on uudistanut perusopetuksen opetussuunnitelma perusteiden opiskeluhoitoa koskevat osuudet ja antanut kunnille määräyksen muuttaa opetussuunnitelmiaan niin, että uusi opetussuunnitelma on käytössä 1.8.2014 alkaen.

Tammelan opiskeluhoitosuunnitelma on laadittu alueellisena yhteistyönä opetus, sosiaali- ja terveystoimien kanssa. Suunnitelman laadintaan ovat osallistuneet myös oppilaat ja huoltajat.

Tämän opiskeluhoitosuunnitelman kokonaisuuden muodostavat alueellinen ja kuntakohtainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, alueellinen opiskeluhoitoa suunnitelma, seudullinen opetussuunnitelma, jossa on kuvattuna opiskeluhoitoa osuus sekä Tammelan kunnan perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut alueelliset ja seudulliset että Tammelan kunnan omat lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa Tammelan kunnan perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmaa.

Opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevassa osuudessa kuvataan perusopetuksen opiskeluhoitoa toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat. Siinä määritellään;

- ✓ opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan
- ✓ opiskeluhoitosuunnitelman laadintaa ohjaavat linjaukset,
- ✓ opiskeluhoitosuunnitelma perusrakenne sekä
- ✓ osa suunnitelmiin sisältyvistä asioista (esim. poissaolot, tapaturmien ehkäisy, päihteiden käytön ehkäiseminen, väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä suojaaminen)

Seudullinen opetussuunnitelma, johon on sisällytetty opiskeluhoitoa perusteet, toimii suoraa pohjana Tammelan kunnan opiskeluhoitosuunnitelmalle.

Opiskeluhoolto

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistöstä perusopetuksen oppilashuollosta nimitystä **opiskeluhooltohuolto**, opiskelijasta käsitettä **oppilas** ja oppilaitoksesta nimitystä **koulu**. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä **opetuksen järjestäjä**¹.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa opiskeluhoollasta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Opiskeluhoolto liittyy läheisesti koulun kasvatusta ja opetustehtävään. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus².

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää³. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Opiskeluhoolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoollona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon⁴. Monialainen yhteistyö on opiskeluhoollossa keskeistä. Opiskeluhooltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Esi- ja perusopetuksen opiskeluhoollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Monialainen opiskeluhoollon yhteistyö

Opiskeluhoolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä esiopetuksen- ja opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus⁵. Opiskeluhoolto toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa. Esiopetus- ja kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Esiopetuksessa- ja koulussa opiskeluhoolto on kaikkien yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhooltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu esiopetuksen- ja kouluyhteisön hyvinvoinnista on esiopetuksen- ja koulun henkilökunnalla⁶. Opiskeluhoollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut⁷.

Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla⁸. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräjassa⁹.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta opiskeluhollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluholloin palveluja. Oppilaan ja huoltajan osallisuus opiskeluhollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja opiskeluhollosta tiedottaminen lisää opiskeluholloin tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä opiskeluhollossa.

Opiskeluholloin tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa opiskeluholloin toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Opiskeluholloin monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään kouluyhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää opiskeluholloin suunnitelmallista arviointia.

Esiopetus- ja koulukohtainen opiskeluholloinsuunnitelma ¹⁰

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluholloin toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan yksikkökohtainen *opiskeluholloinsuunnitelma*. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä yksikön henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskeluholloinsuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun 12 §:ssä tarkoitettu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa¹¹.

Opiskeluholloinsuunnitelman sisältö:

- 1) arvio opiskeluholloin kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluholloinpalveluista¹²;
- 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluholloin edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;
- 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;
- 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä;
- 5) toimenpiteet opiskeluholloinsuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*).

Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa määräykset opiskeluholloinsuunnitelman laatimisesta.

Koulutuksen järjestäjän on seurattava opiskeluholloinsuunnitelman toteutumista.

Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuollon palvelut

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa esitetään arvio koulun opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta tukee koulun käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhuoltotyöhön sekä opiskeluhuollon yhteistyöhön. Arviossa otetaan huomioon opiskeluhuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa. Lisäksi huomioidaan kouluyhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa. Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja opiskeluhooltohenkilöstöltä saatava tieto.

Opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio koulun käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista, joita ovat kouluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan:

- opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä
- opiskeluhuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhuollon kehittämiseen ja seurantaan.

Opiskeluhuollon toimijat seutukunnalla

Kanta-Hämeen hyvinvointialue tuottaa oppilas- ja opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Kanta-Hämeen hyvinvointialue toimii yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten kanssa, jotka vastaavat opiskeluhuollon toteutuksesta.

Opiskeluhooltohenkilöstön esihenkilöt arvioivat koulujen opiskeluhuollon kokonaistarvetta ja käytettävissä olevia opiskeluhooltopalveluita seuraavaa lukuvuotta varten yhteistyössä Tammelan sivistystoimen kanssa. Arviossa huomioidaan koulun oppilasmäärän lisäksi mm. tehostetun ja erityisen tuen oppilaat sekä asuinalueen erityispiirteet.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja tulevan kauden koulukohtaiset painopisteet opiskeluhooltotyössä:

Kokonaistarve:

Kanta-Hämeen hyvinvointialue tuottaa Tammelassa opiskeluhooltopalvelut. Palveluihin kuuluvat koulupsykologin, koulukuraattorin ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut esi-perus- ja toisella asteella.

Esiopetus:

Esiopetuksessa opiskeluhuollon painopiste tulevana kautena on varhaiskasvatuksen sosisomin, neuvolan, koulukuraattorin ja koulupsykologin kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Koulukeskus: Yhteisöllinen opiskeluhooltotyö on kouluyhteisön hyvinvointityötä, joka kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Myllykylä:

Yhteisöllisesti käsitellään arjessa esiin nousevia kysymyksiä tai kaikkia koskevia asioita. Yhteisöllisyys ja hyvinvointi ovat edelleen kattavia teemoja. Koulun viimeinen lukuvuosi tuo tarpeen käsitellä erityisesti uuteen kouluun siirtymiseen liittyviä aiheita. Mukana on aiheesta riippuen vakiojäsenten lisäksi oppilaiden ja huoltajien edustus.

Porras:

Opiskeluhoollon painopiste Portaan koulussa tulevana kautena on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa moninaisin keinoin. Koulumme kaikki työntekijät tekevät omalta osaltaan hyvinvointityötä mahdollistamalla oppilaille hyvän ja yhteisöllisen oppimiskokemuksen.

Riihivalkama:

Yhteisöllinen opiskeluhoolto Riihivalkaman koulussa toteutetaan saumattomassa yhteistyössä koko koulun henkilökunnan kanssa. Opiskeluhooltotyö sisältää arjessa esiin nousevia kysymyksiä. Opiskeluhooltotyön pyrkimyksenä on tukea ja edistää kouluyhteisössä työskentelevien lasten ja aikuisten hyvinvointia.

Teuro:

Opiskeluhooltotyön osalta kaikki koulun työntekijät, niin jokapäiväisessä arjessa mukana olevat kuin osittaisesti koululla työtehtäväänsä toteuttavat työntekijät, ovat osa sitä kokonaisuutta, jolla mahdollistetaan oppilaille laadukas ja hyvinvointia tukeva kasvu ympäristö.

--

TAMMELA

www.tammela.fi

Kuvaus käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista ja siitä, miten ne kohdennetaan yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön, ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhoollon kehittämiseen ja seurantaan.

Esiopetus:

Esiopetuksessa on käytössä neuvolan, koulupsykologin ja -kuraattorin palvelut.

Tammelan koulukeskuksella palvelut kohdennetaan seuraavalla tavalla:

Tammelan koulukeskuksella työskentelee yksi kouluterveydenhoitaja. Kaikille oppilaille tehdään lakisääteiset terveystarkastukset. 1. 5. ja 8. luokilla on laajat terveystarkastukset, jossa mukana on oppilas, huoltaja, terveydenhoitaja ja lääkäri.

Koulupsykologin ja koulukuraattorin palvelut ovat käytössä lain määäämissä aikarajoissa.

Kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi ja koulukuraattori osallistuvat koulujen yhteisölliiseen opiskeluhoollontyöhön yhteistyössä opetushenkilöstön kanssa.

Koulukeskuksella työskentelee lukuvuonna 24-25 kunnan nuorisotyöntekijä tukien oppilaiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

Koulukeskuksella työskentelee lukuvuonna 24-25 hyvinvointiohjaaja tukien oppilaiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

Kouluilla kokoontuu säännöllisesti seuraamaan ja kehittämään oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteisölliset opiskeluhoolluntaryhmät, joiden toiminnasta vastaavat koulunjohtajat.

Portaan koulu:

Koululla on käytössä laissa määrätty opiskeluhoollon palvelut. Yksittäisen oppilaan tai kouluyhteisön asioista konsultoinnin jälkeen opiskeluhoollontyöntekijät tulevat käymään koululla tarvittaessa.

Kouluterveydenhoitaja on koulullamme noin kerran kahdessa kuukaudessa. Kaikille oppilaille tehdään lakisääteiset laajat terveystarkastukset 1. ja 5. luokilla. Näissä on mukana oppilas, huoltaja, terveydenhoitaja ja lääkäri. Lisäksi 2., 3., 4., ja 6. luokkien aikana kouluterveydenhoitaja tekee suppeamman terveystarkastuksen. Terveystarkastusta pitää 5. luokkalaistille murrosikään liittyvän oppitunnin. Tälle oppitunnille olisi mahdollisuus myös 4. luokkalaisten osallistua.

Koulupsykologin palvelut on saatavilla tarvittaessa ja pyydetessä.

Koulukuraattori kohdentaa palvelunsa Portaankouluun noin kerran kuukaudessa. Kuraattori voi tarvittaessa pitää oppitunteja sosiaalisiin suhteisiin liittyen, esimerkiksi jos, luokalla on haasteita oppilaiden välisissä vuorovaikutussuhteissa.

Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR) kokoontuu koululla kerran lukukaudessa, jossa keskustellaan, arvioidaan ja kehitetään koulun yhteistä oppilashuoltotyötä.

Teuron koulu:

Koululla on käytössä laissa määrätyt opiskeluhoillon palvelut. Yksittäisen oppilaan tai kouluyhteisön asioista konsultoinnin jälkeen opiskeluhoillon työntekijät tulevat koululle tarvittaessa.

Kouluterveydenhoitaja on koululla pääosin kerran kuukaudessa, vähintään kerran kahdessa kuukaudessa. Kaikille oppilaille tehdään lakisääteiset terveystarkastukset. 1. ja 5. luokan laajoissa terveystarkastuksissa mukana ovat oppilas, huoltaja, terveydenhoitaja ja lääkäri. Koulupsykologin ja koulukuraattorin palvelut ovat koulun käytössä lain määäämissä aikarajoissa.

Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä YHR kokoontuu kerran lukukauden aikana, jossa kokoontuvan ryhmän kesken kartoitetaan koulun tilannetta sekä käydään läpi mahdollisia kehityskohteita oppilashuoltotyön näkökulmasta.

Myllykylän koulu:

Yksittäisen oppilaan tai kouluyhteisöä koskien pyydetään paikalle asiaan kuluuvia henkilöitä. Kouluterveydenhoitaja on koulullamme noin kerran 5 viikossa. Kaikille oppilaille tehdään lakisääteiset laajat terveystarkastukset 1. ja 5. luokilla. Näissä on mukana oppilas, huoltaja, terveydenhoitaja ja lääkäri. Lisäksi 2., 3., 4., ja 6. luokkien aikana kouluterveydenhoitaja tekee suppeamman terveystarkastuksen. Terveydenhoitaja pitää 5. luokkalaisille murrosikään liittyvän oppitunnin.

Koulupsykologin palvelut ovat saatavilla tarvittaessa ja pyydetessä. Hän on yleensä läsnä siirtopalavereissa tai jos mietitään mahdollista testausta.

Koulukuraattori käy koulussa noin kerran kuukaudessa tapaamassa tiettyjä oppilaita. Hän on tarvittaessa mukana myös MAT-palavereissa. Kuraattori voi tarvittaessa pitää oppitunteja sosiaalisiin suhteisiin liittyen, esimerkiksi jos, luokalla on haasteita oppilaiden välisissä vuorovaikutussuhteissa.

Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR) kokoontuu koululla kerran lukukaudessa keskustelemaan ajankohtaisista kouluyhteisöön liittyvistä asioista.

Riihivalkaman koulu:

Koulussa on käytössä laissa määrätyt opiskeluhoillon palvelut.

Kouluterveydenhoitaja käy koululla joka toinen viikko. Kaikille oppilaille tehdään lakisääteiset laajat terveystarkastukset 1. ja 5. luokilla. Terveystarkastuksissa on mukana oppilas, huoltaja, lääkäri ja terveydenhoitaja. Terveydenhoitaja pitää 5. luokkalaisille murrosikään liittyvän oppitunnin. Kouluterveydenhoitaja tekee vuosittain terveystarkastukset myös 2., 3., 4., ja 6 luokkien oppilaille.

Hammashoitaja pitää vuosittain oppitunnin 3. ja 5. luokkalaisille suun terveyteen liittyen.

Koulupsykologin palvelut ovat saatavilla aina tarvittaessa ja niitä pyydetessä. Koulupsykologi on mukana siirtopalavereissa sekä mietittäessä oppilaan mahdollista testausta.

Koulukuraattori käy koulussa säännöllisesti noin kuukauden välein. Kuraattori voi tarvittaessa myös pitää oppitunteja esimerkiksi sosiaaliin suhteisiin liittyen.

Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR) kokoontuu koululla kerran lukukaudessa keskustelemaan arjessa esiin nousseista aiheista ja kehittämään koulun yhteistä oppilashuoltotyötä.

Opiskeluhoitoryhmät

Opetuksen järjestäjä asettaa opiskeluhoollon kuntakohtaisen ohjausryhmän ja koulukohtaiset opiskeluhoitoryhmät. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki opiskeluhoitoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla kahden tai useamman opetuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla myös useamman koulutusmuodon yhteinen, jolloin ryhmästä on perusteltua käyttää nimitystä opiskeluhoollon ohjausryhmä.

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Opetuksen järjestäjä ja opiskeluhoollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstö tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu¹⁵. Ryhmän

monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta.

Opiskeluhoultoryhmät Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella oppilas- ja opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä. Alueellisen yhteistyöryhmän koollekutsuja on Oma Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä ja se kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tammelassa on lisäksi oma kuntakohtainen opiskeluhuollon ohjausryhmä.

Tammelan esi- ja peruskouluissa tulee olla yksikkökohtainen opiskeluhoultoryhmä, joka koostuu vähintään kaksi kertaa lukuvuoden aikana. Ryhmän puheenjohtajana ja koollekutsujana toimii rehtori/koulun johtaja tai hänen nimeämänsä henkilö. Ryhmä on monialainen ja siihen kuuluu rehtorin lisäksi erityisopettaja ja yläkoulussa opinto-ohjaaja sekä opiskeluhuollon edustus. Lisäksi ryhmä voi konsultoida tai kutsua jäsenekseen muita asiantuntijoita tarpeen mukaan.

Yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi kootaan monialainen asiantuntijaryhmä (MAT) opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokooa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon työntekijä, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu¹⁵. Hän hankkii huoltajan suostumuksen ja toimii puheenjohtajana. Ryhmä valitsee keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa, että asian käsittely kirjataan lapsen yksilölliseen opiskeluhohtokertomukseen.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto¹³

Opiskeluhoolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä opiskeluhohtotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä¹⁴. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä opiskeluhohtollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä¹⁵. Opiskeluhoolto luo kouluyhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön¹⁶. Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan

turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät kouluyhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä¹⁷. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista opiskeluhoitosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille¹⁸.

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Kouluyhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Kouluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä kouluyhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa¹⁹. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

Kuvaus koulujen yhteisöllisen opiskeluhoitotyön toimintatavoista ja malleista:

Pääpaino on yhteisöllisessä opiskeluhoitossa, kohteena voi olla luokka, muu ryhmä tai koko yhteisö.

Opintojen etenemistä edistävät toimet

Koulutyön ja opintojen edistäminen hyvinvointia tukevasti

Yhteistoiminta koulun ulkopuolistentahojen kanssa

Tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä mielenterveyttä edistävät toimet

Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet

Terveellisiä elintapoja ja vireyttä lisäävät toimet

Koulu- ja oppilaitosympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta lisäävät toimet

Oppilaiden ja huoltajien osallisuutta lisäävät toimet

esim; työrauha, järjestyssäännöt ja yhtenäiset toimintatavat

Esiopetus:

Turvallinen oppimisympäristö.

Lapsilähtöisyys; lasten mielenkiinnon kohteiden ja vahvuuksien hyödyntäminen. Lasten aloitteisiin tarttuminen. Lasten yksilöllisten tarpeiden tukeminen.

Yhteistyö huoltajien kanssa.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioiminen.

Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet.

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen ja tukeminen.

Terveellisten elämäntapojen opettelu.

Portaan koulu:

Pienenä yksikkönä koemme tärkeäksi, että koko koulu ja varhaiskasvatus toimii yhteisöllisesti yhdessä. Koulussamme tuetaan oppilaan kasvua ja kehitystä positiivisin keinoin (positiivinen palaute päivittäin). Pyritään ylläpitämään positiivista ilmapiiriä päivittäisessä kouluarjessa. Koululla on järjestyssäännöt, joiden rikkomiseen puututaan. Lisäksi luokat ovat oppilaslähtöisesti tehneet itselleen luokan säännöt. Kiusaamis- ja häirintätilanteisiin puututaan matalalla kynnyksellä ja ollaan tarvittaessa yhteydessä koulun ulkopuolisiin tahoihin kuten oppilashuoltoryhmään tai ankkuritiimiin. Koulua ympäröivä luonto antaa erinomaiset edellytykset terveyttä edistävään toimintamalliin. Yhteistyötä tehdään huoltajien kanssa pääosin wilman välityksellä. Syksyisin (ja tarvittaessa keväisin) on huoltajailta, minkä lisäksi huoltajat osallistetaan oppilaan opiskeluun arviointikeskustelussa. Oppilaskunnan hallitus esittää oppilaiden toiveita koulutoimintaan liittyen.

Pääpainotuksia:

- Yhteisöllisyys ja me-henki: koko koulun yhteiset projektit ja tapahtumat, oppilaskunta-toiminta ja vanhempainkerho
- Toisten huomioiminen ja ystävällisyys toiminnassa
- Tunnetaitojen oppiminen sekä oppiaineiden yhteydessä että välitunneilla
- "Koulukiusaamisen vastainen" -hanke hanketyöntekijän tunnit
- Positiivinen oppimisilmapiiri

Teuron koulu:

Koulussamme pyritään antamaan mahdollisuuksien mukaan palaute rakentavasti ja positiivisuuden kautta, jolla tuetaan oppilaan itsetunnon kehittymistä ja vahvistumista. Koulussa korostetaan yhteisöllistä auttamisen kulttuuria ja osallistetaan oppilaita arjen toimivuuden edistämiseen. Yhdysluokissa ja koulun arjessa muutenkin, isommat oppilaat ovat tarvittaessa apuna ja esimerkkinä pienemmille oppilaille. Koulussa on omat järjestyssäännöt, joiden rikkomiseen puututaan ja tarvittaessa ollaan yhteydessä koteihin sekä muihin koulun ulkopuolisiin yhteistyötahoihin. Yhteydenpito huoltajien kanssa tapahtuu pääosin wilman kautta ja tarvittaessa myös puhelimitse. Koululla järjestetään joka lukuvuosi oppilaiden arviointikeskustelujen lisäksi vähintään yksi huoltajailta. Myös kodin ja koulun yhteistyötä tukeva koulupäivä, johon perheenjäsenet ovat tervetulleita, on pyrkimys järjestää lukuvuosittain, kuten tänäkin lukuvuotena (2023 - 2024) tehtiin.

Pääteemoja koulussamme ovat mm.

- Tasa-arvo
- Kunnioittava puhuminen kanssaihmiselle
- Tunne- ja vuorovaikutustaidot
- Empaattisuus, toisen asemaan asettuminen
- Oppilaslähtöisyys
- Terveelliset elämäntavat
- Kiusaamisen ehkäisy sekä koulurajojen sisäpuolella että ulkopuolella

Myllykylän koulu:

Koulussamme panostetaan yhteisöllisyyteen ja pienen koulun kulttuuriin, jossa kaikki oppilaat tunnetaan ja voidaan ottaa huomioon yksilöllisesti. Yhteiset pelisäännöt luodaan yhteistyössä joka syksyn aluksi. Rikkomuksiin puututaan rakentavasti ja yhdessä ratkaisua pohtien. Isompien oppilaiden esimerkkiä korostetaan ja myös kummitoiminta lisää ymmärrystä eri-ikäisten huomioimiselle ikätasoisesti. Yhteydenpito koteihin toimii Wilman kautta. Myös aktiivinen vanhempainkerhotoiminta tuo huoltajia yhteen ja lisää koulun hyvää henkeä.

Painotuksia ja toimintatapoja:

- Yhteisöllisyys: oppilaskuntatoiminta, vanhempainkerho, koko koulun yhteiset tapahtumat ja luokkien yhteiset projektit
- Joustavuus yhteistyössä luokkien kesken, myös koulupäivien sisäiset muutokset tilanteen mukaan
- Kohtelias ja ystävällinen käytös, avuliaisuus
- Tunnetaitojen oppiminen sekä oppiaineiden yhteydessä että välitunneilla
- Someturvan hankevastaavan tunnit ja läsnäolo
- Koulumummon säännölliset läsnäolon tunnit alkuopetuksessa.

Riihivalkaman koulu:

Koulussamme pyritään vahvistamaan oppilaan hyvinvointia luomalla kouluun yhteenkuuluvuuden, avoimen vuorovaikutuksen ja huolenpidon ilmapiiri, jossa kaikilla on hyvä olla ja opiskella. Edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Tavoitteena on pyrkiä ehkäisemään ongelmien syntymä. Opiskeluhuoltotyön lähtökohtana on oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen.

Tehostetaan kummiluokkatoimintaa ja yhteistyötä vanhempainkerhon kanssa. Lukuvuoden sisältyy useita teemapäiviä, jolloin työskennellään yli luokkarajojen.

Painopisteenä tunnetaidot, turvallinen toiminta somessa, toisen kunnioittaminen ja hyvät käytöstavat.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Koulukohtaisen opiskeluhooltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Keskeinen koulun toimintakulttuuria kehittävä ryhmä on koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä. Siellä seurataan, kehitetään ja arvioidaan kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan kouluympäristön turvallisuudesta, terveellisyydestä ja esteettömyydestä. Mahdollisuuksien mukaan toimitaan yhteistyössä kotien sekä eri lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien sidosryhmien ja viranomaisten kanssa. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteuttavat kaikki opiskeluhoollon toimijat.

Ryhmä kokoontuu säännöllisesti kuitenkin vähintään kaksi kertaa lukukaudessa. Ryhmän sihteeri laatii kokouksista muistion ja tallentaa sen sähköiseen muotoon (esim. Peda.net), johon kaikilla koulussa oppilaiden kanssa työskentelevillä on pääsy. Muistioita säilytetään niin kauan kuin tieto on ajankohtaista.

Koulukohtaisen opiskeluhooltoryhmän tehtävät

- Suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja kehittää kouluyhteisön turvallisuuden, viihtyvyyden ja osallisuuden edistämistä
- Suunnittelee, miten oppilaiden ja yhteisön hyvinvointiin liittyvien kyselyiden ja laadunarviointien tuloksia sekä laajojen terveystarkastusten yhteenvetoja käsitellään koulussa.
- Suunnittelee, miten vanhempien kasvatustyötä tuetaan sekä koulun yhteistyötä vahvistetaan.
- Käsittelee lukuvuosittain nivelvaiheyhteistyökumppaneiden yhteistyöhön liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä.

Kuvaus yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän toimintatavoista ja käytännöistä:

- Yhteisöllisen opiskeluhoollon kokonaisuuden ja painopistealueiden suunnittelu ja kehittäminen
- Opiskeluhooltosuunnitelman toteutumisesta huolehtiminen
- Opiskeluhoollon toteutumisen arviointi
- Opiskeluilmapiirin, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen
- Toimintakulttuurin kehittämisen tukeminen
- Kodin ja koulun yhteistyön vahvistaminen
- Yhteydenpito muihin tukiverkostoihin

Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän kokoonpano

Ryhmää johtaa rehtori/koulunjohtaja tai hänen nimeämänsä henkilö. Ryhmään kuuluu myös opettajaedustaja (pysyvä vuosittainen jäsen), koulupsykologi ja/tai koulukuraattori ja/tai kouluterveydenhoitaja, oppilaanohjaaja (yläkoulussa) ja erityisopettaja. Lisäksi ryhmiin kutsutaan käsiteltävän aiheen mukaan koulun henkilöstöä, oppilaskunnan edustajia, huoltajia ja yhteistyökumppaneita (esim. sosiaalityö, nuorisotoimi, seurakunta).

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta:

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kiinteä kokoonpano esiopetuksessa:

Varhaiskasvatuspäällikkö, pj

Päiväkodin johtajat

Varhaiskasvatuksen erityisopettajat

Esiopettajat

Koulupsykologi

Koulukuraattori

Neuvolan terveydenhoitajat

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kiinteä kokoonpano koulukeskuksella:

Rehtori, pj

Apulaisrehtori

Opettajien edustaja

Koulukuraattori

Kouluterveydenhoitaja

Koulupsykologi

Erityisopettaja

Oppilaanohjaaja

Oppilasedustus

Huoltajien edustus

Hyvinvointiohjaaja

Koulunuorisotyöntekijä

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kiinteä kokoonpano Portaan koulussa:

Koulunjohtaja

Koulunjohtajaa avustava luokanopettaja

Luokanopettajat

Erityisopettaja

Koulunkäynninohjaajat

Koulukuraattori

Kouluterveydenhoitaja

Koulupsykologi

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kiinteä kokoonpano Riihivalkaman koulussa:

Koulunjohtaja
 Koulunjohtajaa avustava luokanopettaja
 Luokanopettajat
 Erityisopettaja
 Koulunkäynninohjaajat
 Koulukuraattori
 Kouluterveydenhoitaja
 Koulupsykologi
 Oppilasedustaja
 Huoltajien edustaja

Opiskeluhooltoryhmässä tehdyt kouluyhteisön hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat ja ehdotukset esitellään henkilökunnalle ja oppilaille sekä huoltajille (Pedanet, vanhempainyhdistys, oppilaskunta, huoltajaillat, opettajien yhteissuunnittelu-aika).

Koulunjohtaja
 Luokanopettajat
 Koulukuraattori
 Kouluterveydenhoitaja
 Koulupsykologi
 Erityisopettaja
 Oppilasedustus
 Huoltajien edustus

Kuvaus yhteistyökäytännöistä opiskelijoiden ja heidän perheiden sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa (esim; vanhempainyhdistys, nuorisopalvelut, seurakunta jne.):

Koulukeskuksella yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän toimintaan kutsutaan käsiteltävän aiheen mukaan koulun henkilöstöä, oppilaskunnan edustajia, huoltajia ja yhteistyökumppaneita (esim. sosiaalitoimi, nuorisotoimi, seurakunta, vanhempainyhdistys, Ankkuri-tiimi, lääkäri jne).

Portaan koululla yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän toimintaan kutsutaan käsiteltävän aiheen mukaan huoltajia, oppilaskunnan edustajia, koulun muuta henkilöstöä sekä muita hyvinvointia tukevia tahoja kuten seurakuntaa, vanhempainyhdistystä, ankkuritiimiä yms.

Teuron koululla yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän toimintaan kutsutaan käsiteltävästä aiheesta riippuen mukaan edustus vanhempainyhdistyksestä, oppilaskunnan edustus,

koulun muuta henkilöstöä ja tarvittaessa myös mahdollisia muita yhteistyötahoja (esim. Sosiaalitoimi, nuorisotoimi, seurakunta, Ankkuri-tiimi, lääkäri jne.)

Myllykylän koululla yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmään kutsutaan käsiteltävästä aiheesta riippuen mukaan edustus nuorisotyöstä, sosiaalityöstä, oppilaskunnasta, someturvasta jne.

Riihivalkaman koululla yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään kutsutaan aiheen mukaisesti kiinteän kokoonpanon lisäksi myös muita yhteistyötahoja esimerkiksi vanhempainkerhon edustaja, seurakunnan nuorisotyöntekijä, Ankkuri-tiimi tai nuoristotoimen edustaja.

Kuvaus yhteistyöstä oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa:

Esiopetus:

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö.

Siirtopalaverit.

Ohjaustoimintaan osallistuu koulun koko henkilöstö. Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja.

Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa.

Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen kestävä jatkumon, jonka toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen. Erityistä tukea tarvitsevien ohjaukseen ja nivelvaiheiden sujuvuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä esiopetuksen tuottamat valmiudet huomioonottava ja toisen asteen opintoihin ohjaava jatkumo. Ohjauksesta huolehtivat opettajat, ja oppilaanohjaaja sekä muu henkilöstö, jotka toimivat yhteistyössä oppilaan koko perusopetuksen ajan ja eri nivelvaiheissa. Oppilaalla on oikeus tehostettuun oppilaanohjaukseen, jonka tarpeen määrittelee opinto-ohjaaja.

Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukset

Koulun terveydellisten olojen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein (Terveystieteiden tutkimuskeskus 16§). Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen ja siitä laaditaan raportti ja todetuista korjaamistarpeista laaditaan suunnitelma. Puutteiden korjaamista seurataan vuosittain.

Kouluterveyskyselyjen (THL) tuloksia kouluympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Kouluterveyskyselyt ovat kahden vuoden välein.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Terveydellisten olojen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein (Terveystarkastuslaki 16 §) Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat mukana ympäristöterveydenhuollon edustaja, rehtori, kouluterveydenhoitaja- ja/tai lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja kiinteistöhoitaja.

Kouluterveyskyselyjen (THL) tuloksia kouluympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Tarkastuksen tulokset kirjataan, ja niiden tuloksia hyödynnetään yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä. Rehtori yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa seuraa sovittujen korjaus- ja muutostöiden toteutumista.

Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset ovat osa koulun terveystiedon opetusta. Terveystiedon opetusta ja -ohjausta toteutetaan yksilö- ja ryhmäneuvontana (esim. ryhtitunnit). Kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa voidaan käyttää vanhempainilloissa, opiskeluhuoltotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Koulu käyttää esimerkiksi Kouluterveyskyselyn (THL) tarjoamaa tietoa kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, vanhempainilloissa keskustelun pohjana, opiskeluhuoltotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

Kouluterveydenhoitaja antaa terveystiedon opetusta ja ohjausta oppilaille ja oppilasryhmille. Lisäksi laajojen terveystarkastusten tuloksia hyödynnetään opetuksessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä.

Järjestyssäännöt

Jokaisella koululla tulee olla perusopetuslain mukaiset järjestyssäännöt, jotka päivitetään tarvittaessa. Järjestyssäännöt liitetään koulun toimintasuunnitelmaan sekä laitetaan näkyville esim. koulun kotisivuille. Järjestyssäännöt käsitellään oppilaiden ja henkilöstön kanssa lukuvuoden alussa sekä myöhemminkin tarvittaessa.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Järjestyssäännöt on valmisteltu yhteistyössä koulun henkilökunnan, vanhempien ja oppilaiden kanssa. Rehtori hyväksyy koulukohtaiset järjestyssäännöt, jotka ovat osa opiskeluhuoltosuunnitelmaa.

Koulujen järjestyssäännöt löytyvät Tammelan pedanetistä.

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Koulupoissaolot ovat erittäin tärkeä lapsen tai nuoren hyvinvoinnin mittari. Poissaoloja selvittäessä ja niihin puututtaessa on erityisen tärkeää muistaa seuraavat asiat:

- ✓ Yksilökohtainen puuttuminen – puuttumisen tapa ja keinot riippuvat oppilaasta yksilönä, hänen henkilökohtaisista haasteistaan ja vahvuuksistaan sekä poissaolojen luonteesta
- ✓ Työtä tehdään ketään syylistämättä ja syytelemättä, avoimesti keskustellen ja kuunnellen
- ✓ Luottamuksen rakentaminen sekä oppilaan että perheen kanssa on hyvin tärkeää
- ✓ Ensisijaista on tuen tarjoaminen
- ✓ Oppilaan tulee aina kokea olevansa tervetullut kouluun: Tärkeää on positiivinen tapa ottaa oppilas vastaan kouluun silloinkin kun poissaoloja tai myöhästymisiä on paljon
- ✓ Oppilaan koulunkäyntikyvyn ja terveydentilan ei tule vaikuttaa hänen arvosanoihinsa, arviointi perustuu oppilaan osaamisen tasoon eikä oppilaita saa vertailla toisiinsa

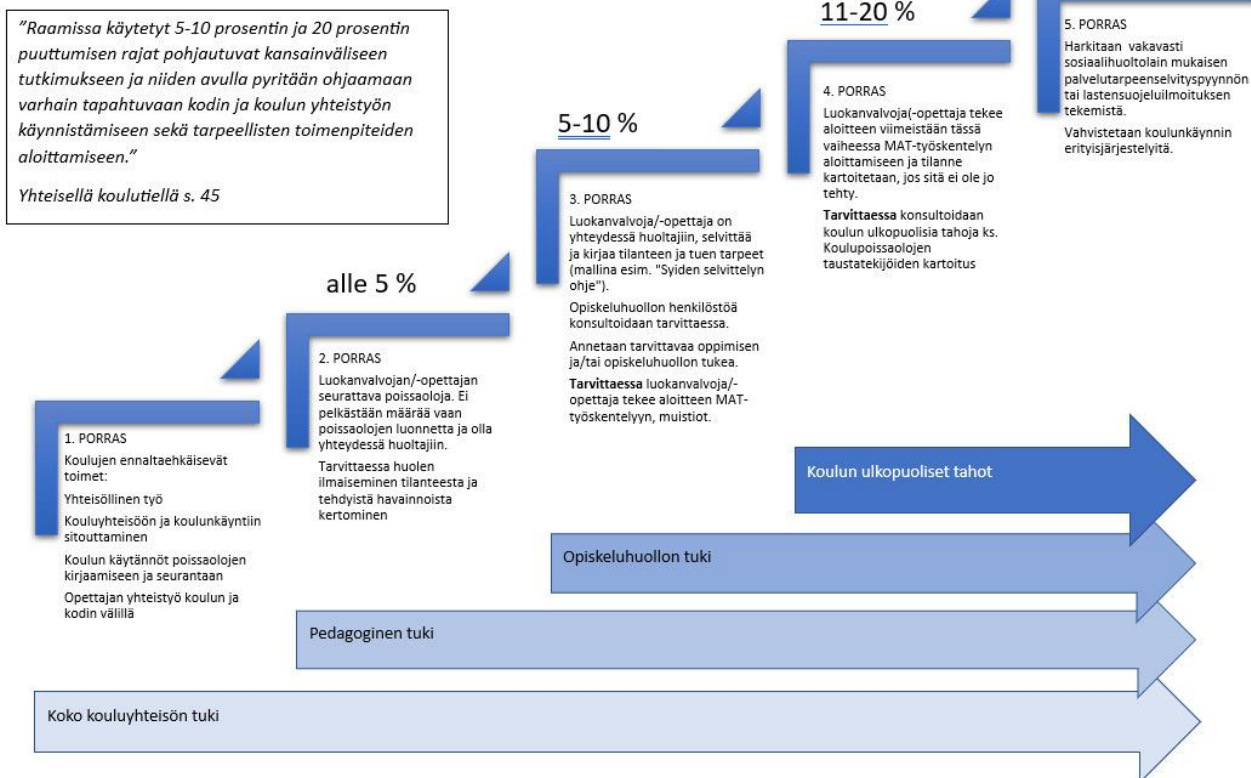
Koulupoissaoloihin puuttuminen

Koulupoissaoloihin puuttumista on mallinnettu portaittain siten, että puuttuminen on sitä intensiivisempää, mitä enemmän poissaoloja on. Poissaolojen lisääntyessä, yleensä myös tarve koulun ulkopuolisten toimijoiden tuelle ja perheen kanssa työskentelylle kasvaa.

Opiskeluhuoltoryhmä toimii luokanopettajien ja –valvojen tukena poissaolojen seurannassa. Seuranta on lainsäädännön muutoksen myötä tiukentunut ja koskee kaikkia poissaoloja (myös myönnetyt ja terveyssyyt). Opettajien vastuulla on poissaolojen tarkka kirjaaminen ja seuraminen. **Mikäli poissaoloa ei ole selvitetty, kotiin ollaan yhteydessä ensisijaisesti puhelimitse jo samana päivänä.**

Prosessikuvaus poissaoloihin puuttumiseksi

Perusopetuslain mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle erityisestä syystä ole myönnetty vapautusta. (POL 26§)

Koulun tulee tiedottaa huoltajille, miten oppilaan poissaoloista ilmoitetaan koululle.

Opetusryhmästä vastuussa oleva luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraa säännöllisesti oppilaiden poissaoloja.

Koulun tasolla sekä yksittäisten että toistuvien poissaolojen seurantaan tulee laatia malli, josta käy ilmi, missä vaiheessa poissaoloihin puututaan ja miten toimitaan. Tarvittaessa ollaan yhteydessä huoltajien lisäksi, kuraattoriin, kouluterveydenhuoltoon tai sosiaalitoimeen.

Koulupoissaolojen taustatekijöiden kartoitus

Koulupoissaolojen taustatekijöiden kartoitusta on hyvä tehdä huolellisemmin ja systemaattisemmin jos poissaolojen määrä ja huoli oppilaan poissaoloista kasvaa (esim. PORRAS 3. ja 4). Seuraavaan listaukseen on koottu esimerkkejä kartoitettavista asioista ja tahoista, jotka voivat selvittelytyötä tehdä:

Koulunkäynnin kokonaistilanne (luokanvalvoja/ -opettaja, moniammatillinen työryhmä)

- Poissaolojen määrä, laatu, toistuvuus
- Suoritusten tilanne, opettajien arvio tilanteesta
- Oppilaan vahvuudet (taidot, itsenäisyys, tunnollisuus yms.)
- Oppilaan kokemat vaikeudet opiskelussa ja koulunkäynnissä (arjenhallinta, opiskelutekniikat)

Oppilaan yleinen hyvinvointi ja terveys (moniammatillinen työryhmä, kouluterveydenhuolto, tarvittaessa erikoissairaanhoido)

- uni
- ravinto
- vapaa-aika / harrastukset
- päihteet, muut riippuvuudet (media)
- oppilaan kokemus koulustressiä (kokeet, läksyt), koejännitys
- koulumotivaatio
- yleinen terveydentila
- somaattiset oireet (vatsakivut, pahoinvointi, heikotus, päänsäryt)
- väsymyksen terveydelliset syyt

Oppimisvaikeudet, neuropsykiatriset piirteet/häiriöt (erityisopettaja, koulupsykologi, tarvittaessa erikoissairaanhoido)

- kapea-alaiset oppimisvaikeudet (esim. luki-vaikeus)
- ei-kielellinen oppimisvaikeus
- kehityksellinen kielihäiriö
- tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen ongelmat (ADHD, ADD)
- autismin kirjon piirteet/häiriö

Mielenterveys (opiskeluhuollon henkilökunta, tarvittaessa erikoissairaanhoido)

- mieliala
- itsetunto-ongelmat
- ahdistus, pelot, sosiaalinen ahdistus, paniikkihäiriö
- muut mielenterveyden häiriöt

Psykososiaalinen ja – fyysinen terveys (luokanvalvoja/-opettaja, Kiva-tiimi, rehtori, opiskeluhuollon henkilökunta, tarvittaessa erikoissairaanhoido)

- sosiaaliset suhteet koulussa (kaverit/ luokka/opiskeluryhmä/ koulun aikuiset) ja vapaa-ajalla koulukiusaaminen, aiemmat kiusaamiskokemukset
- yksinäisyys
- kouluympäristö (sisäilma, aistiherkkyydet)

Koulun ulkopuoliset tekijät (opiskeluhuollon henkilökunta, perhesosiaalityö)

- vanhemmuus, rajat/ rakkaus, uusperheet, kodin ilmapiiri
- perheen vuorovaikutussuhteet, sisarussuhteet
- läheisverkosto, harrastukset, vapaa-aika, naapurusto, merkitys lapselle
- päihteiden käyttö perheessä, lapsen päihteiden käyttö
- perheväkivalta

- vanhempien mielenterveys, sisarusten mielenterveys, lapsen mielenterveys
- perheen taloudelliset ongelmat, köyhyys
- vanhempien elämäntilanne
- kriisitilanteet (mm. äkilliset perhettä koskettavat onnettomuustilanteet, vakava sairaus, avioero), traumat
- sosiaalisen median käyttö, pelaaminen, digimaailma, digiväkivalta, medianlukutaito
- vanhempien, sisarusten ja lapsen fyysiset terveysongelmat
- mahdollinen riski kunniaväkivaltaan
- perheen ideologinen ja/ tai kulttuurillinen tausta
- kotiopetus, jolloin vastuu koulunkäynnistä kokonaisuudessaan kodilla

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta aikataulut, vastuut jne.

Esiopetus:

Miten ensi syksynä?

Poissaolokäytännöt tulee käydä lukuvuoden alussa läpi huoltajien kanssa.

Poissaolo = oppilas ei tule lainkaan oppitunnille

Myöhästyminen = oppilas tulee paikalle oppitunnin jo alettua

Perusopetuslain (628/1998) 35 § mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua.

Sairauspoissaolo:

Jos lapsi on sairas, tulee huoltajan ilmoittaa siitä kouluun mahdollisimman nopeasti (samana aamupäivän aikana) puhelimitse tai Wilman välityksellä. Mikäli yhteydenottoa kotoa ei tule, on luokanopettaja/-valvoja huoltajaan puhelimitse yhteydessä samana tai viimeistään seuraavana päivänä. Oppilas huolehtii sairauden aikana mahdollisuuksien mukaan koulutehtävistään.

Lomamatkat:

Huoltaja ei voi antaa lupaa muihin kuin sairauspoissaoloihin. Lupa lomamatkoihin tai muihin sellaisiin anotaan kirjallisesti. Luokanopettaja/-valvoja voi myöntää 1-3 päivää, pidemmät lomat anotaan rehtorilta tai koulun johtajalta. Anotun loman aikana tulee huoltajan yhdessä oppilaan kanssa huolehtia siitä, että koulutehtävät tulevat suoritetuiksi.

Opettaja merkitsee (esim. Wilmaan) oppilaiden myöhästymiset ja poissaolot samana päivänä. Luokanopettaja/luokanvalvoja seuraa oppilaiden poissaoloja ja on velvollinen puuttumaan epäselviin ja luvattomiin poissaoloihin varhaisessa vaiheessa.

Luokanopettaja/-valvoja seuraa oppilaidensa poissaoloja ja selvittelee niiden syitä. Hän on yhteydessä kotiin samana tai viimeistään seuraavana päivänä, mikäli oppilas on poissa,

eivätkä huoltajat ole poissaoloa ilmoittaneet.

Mikäli oppilaalle tulee luvattomia poissaoloja tai sairauspoissaoloja huolestuttavan paljon, on luokanopettaja/-valvoja yhteydessä kotiin selvitelläkseen tilannetta. Tarvittaessa hän sopii huoltajan kanssa koulun tukitoimista (opetusjärjestelyihin liittyvä tai opiskeluhuollollinen tuki).

Perusopetuslakiin (POL 26§) velvoittaa opetuksen järjestäjää seuraamaan oppilaan poissaoloja ja ilmoittamaan luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle.

Kouluilla on oltava poissaolojen seurannan suunnitelma, johon sisältyy ohjeistus poissaolojen ilmoittamisesta, kirjaamisesta ja seurannasta sekä ennaltaehkäisystä.

Mikäli oppilaan poissaolot ovat jatkuvia eli

- koulun tukitoimet eivät riitä
- oppilas / vanhemmat eivät sitoudu tarjottuihin koulun tukitoimiin
- oppilas / vanhemmat eivät ole motivoituneita tarjottuihin koulun ulkopuolisiin tukitoimiin
- mikäli oppilaan hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä on koulu velvollinen tekemään lastensuojeluilmoituksen.

Jos oppilaan huoltaja ei valvo oppivelvollisuuden täyttämistä (POL 45§) asiasta on tehtävä ilmoitus poliisille.

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Turvallisuussuunnittelun tulee pohjautua aina koulukohtaisten uhkatilanteiden ja vaaranpaikkojen selvittämiseen.

Koululla tulee olla ajantasainen turvallisuussuunnitelma ja kriisikansio. Henkilökunta tulee vuosittain perehdyttää kansioden sisältöön.

Opetushenkilöstön vastuulla on toteuttaa opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta tapaturmista ja turvallisuudesta. Lisäksi johdon tulee huolehtia siitä, että koulussa on ensiapukoulutettuja henkilöitä.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Esiopetus:

Eikö samat käytännöt päde esiopetuksessakin?

Ensiapukaappien sisältö tarkistetaan määräajoin

Huolehdistaan että henkilöstöllä on ajantasainen ensiapukoulutus

Opetushenkilöstö huolehtii ensisijaisesti ensiavusta.

Tapaturmista tiedottaa koulun opetushenkilöstö koteihin ja huoltajat huolehtivat lapsen hoitoon saattamisen tarvittaessa.

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulutapaturma on perusopetuksen oppilaille koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmina korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, opintoretkellä, leirikoulussa, kerhossa tai välittömällä matkalla niihin, mikäli ne sisältyvät koulun toimintasuunnitelmaan. Tapaturmasta ilmoitetaan viipymättä oppilaan huoltajalle.

Kriisi- ja turvallisuussuunnitelmat

Tammelassa on laadittuna kriisi- ja turvallisuussuunnitelmat kaikilla kouluilla. Kriisisuunnitelma löytyy kaikista koulun työtiloista. Turvallisuussuunnitelma on luettavissa opettajistoissa. Henkilökunta ja oppilaat perehdytetään lukuvuosittain toimimaan kriisi- ja turvallisuussuunnitelmien mukaisesti.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakoinnin, alkoholin ja päihteiden käyttöön liittyviä terveydellisiä ja muita haittatekijöitä käydään läpi oppilaan kouluaikana ikäkauden huomioon ottaen usean eri oppiaineen puitteissa.

Tupakointi on kielletty kaikkien perusopetusta antavien koulujen sisä- ja ulkotiloissa. (Tupakkalaki 74 §)

Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonkin hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. (POL 29 § 2 mom.)

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta 29 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. (POL 36 d § 1, katso myös 2 – 4 mom.)

Koulun opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 29 §:n 2 momentissa tarkoitetun kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. (POL 36 e § 1, katso myös 2 – 5 mom.)

Edellä 36 d ja 36 e §:ssä tarkoitetut toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa. (POL 36 f § 1, katso myös 2 mom.)

Edellä 29 §:n 2 momentissa tarkoitetut kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. (POL 36 g § 2, katso myös 1, 3 – 4 mom.)

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Ehkäisevä päihdetyö

Kunnassa on nimetty ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö, joka koordinoi ja vastaa sekä kunnan ehkäisevästä päihdetyöstä, että seutukunnallisesta yhteistyöstä. Oppilaille järjestetään päihdekasvatusta opetussuunnitelman mukaisesti.

Toimintamalli päihteidenkäyttöä ja/tai hallussapitoa havaittaessa

Mikäli oppilas on kouluaikana tai koulumatkalla päihtynyt, tai hänen hallustaan löydetään tupakkaa, alkoholia tai huumeita, otetaan viipymättä yhteys huoltajiin sekä Ankkuri-tiimiin (poliisi, sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja) ja asiasta tehdään koululta lastensuojeluilmoitus. Ankkuri-tiimi kirjaa asiasta lisäksi lastensuojeluilmoituksen. Tämän lisäksi muut mahdolliset seuraukset on kirjattu järjestyssääntöihin.

Lisätietoa löytyy tupakkalaista 74§, 81§, 109§, 113§ ja 118§ sekä lastensuojelulaista 25§

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. (POL 32 § 4 mom.) Ohjattu toiminta voi olla osallistumista tukiopetukseen, kerhotoimintaan tai muuhun ohjattuun toimintaan. Edellä mainittu koskee oppilaita, joilla on ns. kuljetusetuus.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Esiopetus:

Esiopetuksessa lapsi saatetaan koulukuljetukseen.

Osalla Tammelan kouluista koulukuljetuksiin liittyy odotusaikaa. Näillä kouluilla on koulu-kohtaisesti järjestetty ohjattua toimintaa.

Yläluokilla koulukyydit lähtevät välittömästi koulupäivän päätyttyä. Oppilaiden siirtymistä koulukyyteihin valvoo opettaja.

Koulukuljetuksista jaetaan huoltajille ja oppilaille lukuvuosittain koulukuljetuksia koskevat ohjeet, jotka ovat myös nähtävissä pedanetissä.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä²⁰

Oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma. Siinä otetaan huomioon sekä oppilaiden keskinäiset että oppilaiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa.

Suunnitelmissa kuvataan seuraavat asiat:

Koulun käytössä olevat kiusaamisen vastaiset ohjelmat ja näiden vastuuhenkilöt.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Esiopetus:

Esiopetuksessa noudatetaan Tammelan kunnan suunnitelmaa kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi.

Kouluissamme on käytössä KiVa-kouluohjelma ja toimintaa koordinoi KiVa-tiimi, johon rehtori/ koulunjohtaja nimeää vastuuhenkilöt. KiVa-kouluohjelman tarkoituksena on ehkäistä kiusaamista. Koulussa on laadittu prosessikaavio kiusaamistilanteiden selvittämiseksi. Lisäksi Tammelassa on laadittu suunnitelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi, joka löytyy Tammelan pedanetista.

Myllykylän koulu:

Toimimme KiVa-kouluohjelman mukaisesti. Pieni yhteisö rajoittaa tiimin kokoonpanoa, mutta yleensä siinä on vastuuhenkilönä oppilaskunnan puheenjohtaja ja joku luokanopettaja / koulunjohtaja.

Toimenpiteet kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseen ja puuttumiseen

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Ennaltaehkäisevää toimintaa on mm.

- yhteisöllinen opiskeluhoitotyö
- tulevien ekaluokkalaisten kouluun tutustumispäivä
- Huoltajaillat
- tulevien seiskaluokkalaisten tutustumispäivä toukokuussa
- ryhmäytyspäivät
- moniammatillisesti tehty luokkien kokoonpanojen suunnittelu seitsemättä luokkaa edeltävänä keväänä
- KiVa-koulu ohjelman mukaiset oppitunnit
- erilaiset kyselyt koskien koulurauhaa, kiusaamista ja viihtyvyyttä
- rakenteelliset asiat (tilajärjestelyt, valvonta, ryhmäkoot)
- tukioppilastoiminta
- oppilaskuntatoiminta
- liikkaritoiminta

- kummioppilastoiminta
- ohjattu välituntitoiminta
- Osalla kouluilla järjestetään FRIENDS- ohjelman mukaisia tunteja
- terveydenhoitajan tarkastukset kaikille oppilaille jokaisella luokkatasolla
- opettajien, huoltajien ja oppilaan välillä käydyt arviointikeskustelut vuosittain

Puuttuminen kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään

- kohdennettu työskentely yhteisö- ja yksilötasolla koskien esimerkiksi sosiaalisia suhteita, ryhmässä toimimista jne.
- erilaisten kyselyjen tulosten pohjalta tehdyt kohdennetut toimenpiteet
- KiVa-koulu ohjelman mukainen puuttuminen ja seuranta kiusaamistilanteissa
- Vakavissa ja pitkään jatkuneissa tilanteissa yhteistyötahona toimii Ankkuri-tiimi (poliisi, sos.tt, psyk.sh.)
- Kiusaamista, väkivalta- ja häirintätilanteita varten on laadittu erillinen suunnitelma, joka löytyy kunnan nettisivuilta.

Kuvaus edelle mainittujen asioiden käsittelystä yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla

Yksilötasolla

- keskustelu kiusaajien ja kiusattujen sekä heidän huoltajiensa kanssa. Keskustelussa pyritään löytämään myönteisiä toimintamalleja asioiden ratkaisemiseksi
- tarvittaessa osapuolet selostavat tapahtuman itse kirjallisesti
- kaikkia lapsia rohkaistaan toimimaan aktiivisesti kiusaamista vastaan
- esi- ja perusopetuksen henkilöstö seuraa kiusaajien käyttäytymistä ja vahvistaa oikeita käyttäytymismalleja; en kiusaa, en lyö, en häiritse, en uhkaa, en koske toiseen
- tavoitteet käyttäytymisen muutokselle sovitaan opettajan tai KiVa-ryhmän aikuisen kanssa ja tehdään siihen liittyvät sopimukset. Ne tahot, jotka ovat sopimuksen laatimisessa olleet paikalla seuraavat sopimusten noudattamista (seurantapalaveri)
- kiusaajan tarkkailua tehostetaan koulupäivän aikana ja sovitaan tarvittaessa liikkumisesta / oleilusta valvotusti
- rehtori voi tarvittaessa evätä oppilaalta opetukseen osallistumisen jäljellä olevan työpäivän ajaksi, mikäli oppilas on vaaraksi muiden oppilaiden tai koulun aikuisten turvallisuudelle taikka opetus häiriintyy kohtuuttomasti
- yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä ohjaa tarvittaessa oppilaan huoltajia ottamaan yhteyttä hoitavaan tahoon (lastensuojelu, perheneuvola, lastenpsykiatria tai nuorisopsykiatria)

Ryhmän tasolla

- tarvittaessa järjestetään luokkakohtaisia huoltajailtoja
- tilannetta kartoitetaan säännöllisesti (esim. kiusaamiskyselyt)
- luokissa keskustellaan säännöllisesti hyvän ja turvallisen oppimisympäristön edellytyksistä
- jokaisen lukuvuoden alkaessa käytetään aikaa ryhmien me-hengen luomiseen ja vahvistamiseen oppilaiden turvallisuuden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi
- luokissa pidetään säännöllisesti sovitut KiVa-oppitunnit; oppitunnit pidetään materiaalin mukaisesti 1. 4. ja 7. 8.-luokalla ja opastetaan oppilaita, miten toimitaan kiusaamistilanteissa
- toimitaan luokkahengen parantamiseksi
- luokkaan/ryhmään laaditaan omat luokan ohjeet hyvän ja turvallisen oppimisympäristön edistämiseksi
- luokassa ja koulun käytävillä käytetään KiVa-materiaalia
- työrauhaa kaikille- toimintamalli

Yhteisön tasolla

- selitetään koulun säännöt kaikille oppilaille vähintään kerran vuodessa alku- syksyllä ja järjestyssäännöt on nähtävissä yksiköiden pedanet sivuilla.
- KiVa –koulu kiusaamista ennaltaehkäisevä ohjelma toteutetaan toimintamallin mukaisesti.
- järjestetään yksikkökohtaisia huoltajailtoja
- yhteisöllinen opiskeluhuolto koordinoi, seuraa ja arvioi yksiköiden tilanteita

Yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

- KiVa-koulu ohjelman sekä kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisysuunnitelman mukainen tuki ja jälkiseuranta kiusaamistilanteissa
- Oppilaslähtöiset toimenpiteet ja seuranta
- Opettajien antaman tuen lisäksi on käytössä kuraattorin, sosiaaliohjaajan, terveydenhoitajan ja koulupsykologin palvelut
- Tarvittaessa yksilökohtainen monialainen opiskeluhuoltopalaveri huoltajan ja oppilaan kanssa
- Koulun järjestyssääntöjen mukaiset seuraamukset ja rangaistukset
- Tarvittaessa yhteistyö lastensuojelun ja/tai poliisin kanssa

Yhteistyö huoltajien kanssa

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

KiVa-tiimissä käsitellyistä tapauksista ilmoitetaan aina kaikkien osapuolten huoltajille. Mikäli koulun tietoon tulee koulupäivän aikana tai koulumatkalla tapahtunut kiusaaminen se ilmoitetaan ko. oppilaan huoltajalle. Huoltajia pyydetään ilmoittamaan koululle mahdollisimman pian tietoonsa tulleet koulupäivän tai koulumatkan aikana tapahtuneet kiusaamistapaukset.

Mikäli oppilasta on pahoinpidelty koulupäivän aikana, on huoltajilla oikeus päättää asianomistajana rikosilmoituksen tekemisestä.

Yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Pahoinpitelytilanteissa koulu konsultoi tarvittaessa Ankkuri-tiimin poliisia / sosiaalityöntekijää ja /tai tekee tutkimuspyynnön asiasta.

Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Suunnitelmasta tiedotetaan henkilökunnalle, huoltajille ja oppilaille vuosittain syyslukukauden alkaessa. Henkilökunta perehdytetään toimimaan suunnitelman mukaisesti. Perehdytyksestä vastaa rehtori / koulunjohtaja.

Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti vuosittain.

Suunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuosittain opettajakokouksissa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyöryhmässä tai kyselyin.

Suunnitelman päivittämisestä vastaavat koulun johtaja ja opiskeluhuoltoryhmä (yhr) yhteistyössä turvallisuustiimin kanssa.

Toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhooltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma²¹.

Suunnitelmassa kuvataan:

- ✓ kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa
- ✓ sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- ✓ psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- ✓ suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- ✓ toimintavalmiuksien harjoittelu
- ✓ suunnitelman arviointi ja päivittäminen

Koulun omat tarkistukset ja täsmennykset tehdään vuosittain ja ne käydään henkilöstön kanssa läpi lukukauden alussa.

Kriisikansion tulee olla henkilöstön saatavilla sekä sähköisenä että paperiversiona.

Jokaisessa tilassa on paperisena poistumis- / suojautumisohje ja pikaohje.

Pelastusharjoitus järjestetään koulussa vähintään vuosittain.

Rehtorin / johtajan vastuulla on uuden henkilöstön perehdyttäminen kriisikansioon.

Kriisisuunnitelma:

Koulukeskuksella psykososiaalisen tuen järjestämisestä ja koordinoinnista vastaa oppilaitoksen kriisiryhmä. Kriisiryhmän tulee olla erikseen nimetty moniammatillinen työryhmä, johon kuuluu myös kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi ja koulukuraattori. Kriisiryhmä kokoontuu säännöllisin väliajoin ja sen tehtäviä ovat:

1. Huolehtia toimintansa suunnittelusta ja suunnitelman laadinnasta
2. Kirjata ryhmän sisäinen työnjako ja vastuuketju
3. Selvittää etukäteen kriisitilanteissa tärkeät paikallisesti/alueellisesti toimivat yhteistyötahot ja sopia yhteistyön periaatteista ja käytännöistä
4. Perehdyttää koulun muuta henkilöstöä suunnitelmaan järjestämällä koulutusta ja hankkimalla kirjallisuutta
5. Huolehtia siitä, että kaikki koulun aikuiset, oppilaat ja huoltajat tietävät, miten toimia erilaisissa tilanteissa ja miten tilanteesta tiedotetaan kriisin eri vaiheissa
6. Organisoida toimintaa kriisitilanteissa
7. Huolehtia välittömästä henkisen tuen tarpeesta sekä mahdollisista jatkotoimista
8. Arvioida kriisitilanteissa toteutettuja toimia ja tehdä kriisisuunnitelmaan tarvittavat muutokset

Kuva 1: Psykososiaalinen tuki kriisitilanteissa

Koulupsykologin, kuraattorin ja kouluterveydenhoitajan tuki kriisitilanteessa

Konsultatiivinen tuki tiedottamisessa

Koulunjohtaja/ rehtori on ensisijaisesti vastuussa kriisitilanteiden tiedottamisesta, mutta hänen tai kenenkään kriisitilanteeseen osuvan koulun ammattilaisen ei pitäisi joutua yksin hoitamaan tilannetta. Työparityöskentelyä kannattaa harkita kriittisten tilanteiden johtamistehtävässä paineiden tasaamiseksi ja havaintojen monipuolistamiseksi. Koulupsykologilta, -kuraattorilta tai terveydenhoitajalta voi pyytää apua ja miettiä yhdessä, miten asioista kannattaa tiedottaa eteenpäin. Erilaisissa kriisitilanteissa on hyvä lähettää kotiin tiedote, jossa kerrotaan, mitä koulussa on tapahtunut ja kuinka toimittu asian käsittelemiseksi. Tiedotteen on hyvä olla mahdollisimman yksinkertainen.

Kahdenkeskinen keskustelutuki oppilaan kanssa

Koulussa oppilaan toipumista tulee seurata riittävän pitkään, ja läheisten on hyvä olla tietoisia erilaisista mahdollisista oireista ja siitä, mistä apua saa tarvittaessa. Opettajat voivat ohjata yksittäisen oppilaan keskustelutukeen koulupsykologille, -kuraattorille tai -terveydenhoitajalle, jotka huolehtivat tarvittaessa jatko-ohjauksesta.

Traumaattisten tilanteiden purku ryhmässä/luokassa

On tärkeää, että puhuessaan vaikeista elämäntilanteista aikuiset tuovat esiin erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja ja yrittävät tukea lapsia ja nuoria löytämään heille itselleen sopivan mallin selvitä. Lisäksi toivon näkökulman sisällyttäminen kriisitilanteissa luo lapsille turvallisuutta ja uskoa selviytymiseen. Opettajat muodostavat monesta syystä

TAMMELA

www.tammela.fi

voimavararyhmän, jolla on ainutlaatuinen tilaisuus huolehtia lasten tarpeista. Purkutilanteissa on tärkeää, että tuttu ja turvallinen oma opettaja on tilanteessa paikalla. Yhteistyö toisen koulun aikuisen kanssa on eduksi, mutta ei aina tarpeen. Purkutilanteeseen voi tarvittaessa pyytää apua koulupsykologilta, -kuraattorilta tai terveydenhoitajalta. Opettajan keskustellessa luokassa asioista, jotka ovat vaikuttaneet lapsiin voimakkaasti, voidaan käyttää esimerkiksi seuraavanlaista mallia (Lähde: www.oph.fi).

Mitä todella on tapahtunut – varmistetaan faktat senhetkisen tiedon mukaisiksi.

1. **Miten sait tietää?** Missä olit, mitä olit tekemässä juuri silloin?
2. **Mitä ajattelit?** Käydään läpi ajatukset tapahtuman/tiedon saamisen hetkellä.
3. **Mitä tunsit?** Tunteet saattavat herätä vasta myöhemminkin, usein on ensin vain kummastusta ja järkytystä tai tunteiden puutetta.
4. **Miten keho reagoi?** Kehossa voi tapahtua muutoksia (jännittymistä, kipuja, levottomuutta..) huomaamatta – ne palautuvat.
5. **Miten voi auttaa itseään/toista eteenpäin?** Puhuminen, muistelu, arki, liikunta...
6. **Mitä koulupäivän jälkeen tapahtuu?** Välitetään kotiin tietoa, että asiaa on käsitelty koulussa ja kannustetaan puhumaan myös kotona.
- 7.

Aikuisen ei tarvitse olla viisas eikä osata vastata kaikkeen - riittää, että aikuinen on turvallinen, uskaltaa näyttää omia tunteitaan ja samalla välittää luottamusta siihen, että näiden tunteiden kanssa selvitään. Jokaisessa koulussa olisi hyvä olla valmiina oppilaan mukaan jaettava / sähköinen materiaali tavanomaisista reaktioista kriisitilanteissa. Olet kokenut jostain järkyttävää – [Suomen Punaisen Ristin esite](http://SuomenPunaisenRistin.esite).

Kriisitilanteen jälkihoito

Jälkihoidon järjestäminen oppilaille

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on huolehtia tuen tarpeen arvioinnista ja ohjata tarvittaessa sosiaali- ja terveydenhuollon erityispalveluihin.

Joustava resursointi ja työntekijävaihto tarvittaessa

Joskus kriisitilanne voi olla sen luonteinen, että koulun omien asiantuntijoiden on syytä väistyä tehtävistä heti, kun mahdollista. Omaan ammattikuntaan/ystävä-/perhepiiriin osuva koulukriisi saattaa ja saa aiheuttaa voimakkaan oman tunnekokemuksen. Se kuluttaa runsaasti psyykkisiä voimavaroja ja aiheuttaa samalla herkästi ammatillisen tilannearvion vääristymisen. Seudullisesti on sovittu, että psykososiaalisen tuen toteuttamiseen voidaan pyytää esimerkiksi tukea ja apua naapurikunnan/-koulun vastaavilta työntekijöiltä, joilla ammatillinen etäisyys tapahtumiin on turvallisempi.

Kanta-Hämeen sosiaali- ja kriisipäivystys

Sosiaali- ja kriisipäivystys antaa apua elämän erilaisissa kriisitilanteissa, joissa hoito ei voi odottaa seuraavaan arkipäivään. Sosiaali- ja kriisipäivystys hoitaa 24/7 lapsiperheiden ja

lastensuojelun kiireelliset päivystykselliset asiat. Kanta-Hämeen sosiaali- ja kriisipäivystyksen suora numero (toiminnassa 24/7) on 03 621 7100.

Linkki Sosiaali- ja kriisipäivystyksen sivustolle:
[Sosiaali- ja kriisipäivystys - OmaHäme \(omahame.fi\)](https://www.omahame.fi)

Työyhteisön tuki

Oppilaitoksen työntekijöitä koskevissa kriisitilanteissa, koulunjohtaja/ rehtori voi olla yhteydessä työterveyshuoltoon tukikeinojen selvittämiseksi. Työterveyshuolto voi esimerkiksi kartoittaa tilannetta, antaa esimiehille konsultatiivista tukea, järjestää ryhmätukikeskusteluja tai yksilötukea.

Muut yhteistyökumppanit

Oppilaitosten kriisiryhmät voivat tarvittaessa olla yhteydessä myös seurakuntien, SPR:n, Mielenterveysseuran tai kunnan nuorisotoimen toimijoihin.

Kriisikansio löytyy jokaisesta koulun työtilasta ja pelastussuunnitelma on luettavissa opettajistossa.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen²²

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista opiskeluhuoltoa²³. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeitä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä opiskeluhuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen²⁴. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti²⁵. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi.

Opiskeluhuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä²⁶. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta²⁷.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat²⁸:

1. yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
2. kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
3. kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
4. asian aihe ja vireille panija,
5. oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
6. toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
7. tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
8. toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.
9. Jos sivulliselle annetaan opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on liitäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu²⁹.

Opiskeluhuoltokertomukset sekä muut opiskeluhuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Opiskeluhuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä³⁰.

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen opiskeluhuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti opiskeluhuollon kuraattorit kirjaavat asiakas- tiedot kuraattorin asiakaskertomukseen³¹.

Oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluollostosta vastaavalle viran- omaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi³². Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot³³. Tiedon luovuttaja jou- tuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppi- laan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen tur- vaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta³⁴. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä³⁵.

Yksilökohtainen opiskeluhoito Tammelassa

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon koulupsykologi, -kuraattori ja terveydenhuollon palveluista vastaa Kanta-Hämeen hyvinvointialue.

Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa:

Koulukeskuksella oppilaalle järjestetään mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun järjestetään samana tai seuraavana työpäivänä.

Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun järjestetään myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella oppilaalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa oppilas ohjataan saamaan muita opiskeluhuollon palveluja, koulun ulkopuolisia palveluita sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Jos koulun tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että oppilaan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä oppilaan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä määrääjässä.

Henkilö, joka on ammatillisessa tehtävässään saanut tietää oppilaan tuen tarpeesta, voi salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin. Oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta.

Terveydenhoitajan työaika koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on järjestetty siten, että oppilas voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta.

Oppilaalla on mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys opiskeluterveydenhuoltoon. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä

lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä terveydenhuoltolain mukaisesti.

Koulukeskuksella yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu¹⁵. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta.

Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

Forssan seutukunnalla kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 7.-8. luokilla. Huoltajat kutsutaan mukaan laajoihin tarkastuksiin ja niissä tehtävän oppilaan terveystarkastuksen lisäksi arvioidaan koko perheen hyvinvointia. Perheen, koulun ja kouluterveydenhuollon yhteistyönä arvioidaan myös oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia koulussa. Kouluterveydenhoitaja tapaa kaikki oppilaat vuosittaisissa terveystarkastuksissa. Lisäksi seutukunnalla tarjotaan kouluuntulotarkastus tuleville 1. luokkalaisille.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Huoltajan kirjallisella suostumuksella laajaan terveystarkastukseen sisällytetään opettajan arvio oppilaan selviämisestä ja hyvinvoinnista koulusta. Arviossa ovat terveyden ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot. Tiedon keräämisessä käytetään THL:n ja opetushallituksen yhdessä laatimia lomakkeita (toteutuu osalla Tammelan kouluista).

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Vanhempien tehtävä on kertoa koulussa lapsen opettajalle ja koulunkäynninohjaajalle lapsen sairauksista ja niiden hoidosta. Lapsen sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta järjestelyt on aina sovittava koulussa lapsi- ja perhekohtaisesti yhteistyössä kodin ja koulun kanssa. Kanta-Hämeen hyvinvointialue ja seudun kunnat ovat yhteistyössä laatineet lääkehoitosuunnitelman esi- ja perusopetukseen.

Kun lapsella on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on koulussa sovittava hoitoneuvottelu, johon osallistuvat huoltajien, kouluterveydenhoitajan, opettajan ja koulunkäynninohjaajan lisäksi tarvittaessa erikoissairaanhoidon edustaja. Hoitoneuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään lapsen selviytymistä koulussa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä (mm. voinnin

seuranta, lääkitys) sekä kirjataan hoitoneuvottelun tulos erilliseen sopimukseen. Hoitoneuvottelua voi ehdottaa koulun henkilöstö, kun lapsen voinnissa ja jaksamisessa tapahtuu havaittavia muutoksia.

Jokaisen aikuisen on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapselle koulussa tulee hätätilanne, kuten esimerkiksi epilepsia-kohtaus, insuliinisokki tai vakava allerginen reaktio. Terveystieteiden ammattilaisen tietämystä tai taitoa ei silloin edellytetä.

Kouluruokailussa otetaan huomioon erityisruokavaliot (mm. allergiat, uskonnolliset ja eettiset syyt) ja niiden järjestämiseksi huoltaja ottaa yhteyttä kouluterveydenhoitajaan. Tämä toimittaa valmistuskeittiölle huoltajan antamien tietojen mukaisesti täytetyn erityisruokavaliokaavakkeen. Tiedot päivitetään laajoissa terveystarkastuksissa tai tilanteen muuttuessa.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Kouluterveydenhuoltoon ei kuulu varsinainen sairaudenhoito, paitsi ensiapu koulutapaturmissa ja ensihoito-ohjeet sairastuneille.

Tyypillisiä pidempiaikaisia lääkitystarpeita koulussa ovat diabeetikoiden lääkityksen järjestäminen. Koulussa noudatetaan alueellista lääkehoitosuunnitelmaa.

Tavallisia ovat myös ensiapuun tarkoitetut lääkitykset esimerkiksi vaikeasti allergisilla, astmaattikoilla tai epileptikoilla. Myös muut pitkäaikaissairaudet voivat edellyttää lääkitsemistä koulupäivän aikana. Usein työntekijän tehtävänä on annostella huoltajan toimittama lääkeannos, mikäli se on tarkoitettu koulussa tai aamu- ja iltapäivätoiminnassa otettavaksi. Tällöin ohjeesta ja lääkkeen toimittamisesta vastaa ensi sijassa huoltaja ja lääkkeen antamisesta toimintayksikön työntekijä.

Eettisistä syistä johtuvista erityisruokavalioista sovitaan tapauskohtaisesti.

Huoltajien tulisi tiedottaa opettajan ja ohjaajan lisäksi myös kouluterveydenhoitajaa, jos lapselle tulee/ ilmenee pitkäaikaissairaus.

Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan opetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Kolmiportaisen tuen antamiseen liittyvät päätökset ja tuen järjestämisen suunnittelu tehdään pedagogisten asiakirjojen perusteella monialaisessa yhteistyössä opettajien ja opiskeluhoitoon henkilöstön kanssa. Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon ja erityisen tuen aloittaminen pedagogiseen selvitykseen, jotka oppilasta opettavat laativat aina tarpeen mukaan. Päätetty ajankohta tuen aloittamisesta, jatkamisesta tai päättämisestä kirjataan oppilaan pedagogiseen asiakirjaan. Tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:aan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa. Opiskeluhoitoon henkilö arvioi, tarvitaanko pedagogisten tukitoimien lisäksi myös

opiskeluhuollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin ohjaamista.

Tammelassa toimii joustavan perusopetuksen luokka ja kolme kokoaikaista erityisopetusta tarjoavaa pienryhmää. Opiskelun aloittamisesta pienryhmässä päätetään monialaisesti yhteistyössä huoltajan kanssa.

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa, johon oppilas on otettu. Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua. Oppilaalla on omassa koulussa käytössä kaikki koulun tukitoimet kolmiportaisen tuen mukaisesti. Mikäli oppilaan kohdalla opetus järjestetään oman koulun sijasta sairaalaopetuksessa, järjestetään oppilaan tukitoimien ja opetuksen järjestämiseksi sairaalaopetuksen koordinoimana sekä tulo- että paluuvaiheessa verkostopalaveri, johon kootaan tarvittava opiskeluhuollollinen asiantuntijaryhmä. Oppilaan tulee voida palata siihen opetukseen, johon oppilas osallistui ennen siirtymistä sairaalaopetukseen. Forssan seudun sairaalaopetuksen järjestää pääsääntöisesti Kanta-Hämeen hyvinvointialue.

Opiskeluhuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Perusopetus ja perusopetukseen valmistava opetus

- ✓ Lapsen edun ensisijaisuus. Jatkossa lapsen edun ensisijaisuus on huomioitava opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä.
- ✓ Oppilaan velvollisuuksiin on lisätty vaatimus syrjimättömyydestä. Oppilaan on jatkossa käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.
- ✓ Opettajan ja rehtorin ilmoitusvelvollisuus laajeni. Heillä on jatkossa velvollisuus ilmoittaa huoltajalle tai muulle edustajalle epäilty kiusaaminen, häirintä, väkivalta ja syrjintä oppimisympäristössä ja koulumatkalla. Ilmoitusvelvollisuus koskee kohteena ollutta ja epäiltyä oppilasta.
- ✓ Kurinpitokeinot on muutettu kurinpitotoimiksi. Kurinpitotoimiin tulleet muutokset:
 - Koulutuksen ja opetuksen järjestäjän tulee jatkossa kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso.
 - Jäljellä olevan työpäivän lisäksi myös seuraava työpäivä voidaan evätä oppilaalta perustellusta syystä, jos opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa sen suunnitteluun, miten oppilaan turvallinen paluu takaisin opetukseen toteutetaan. Oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä aiemmin säädetyin perustein. Epäminen on mahdollista, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

- Opetuksen epäämistilanteissa oppilaalle on järjestettävä opiskeluhoitona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi on järjestettävä muu tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.
- ✓ Lisätieto: Jatkossa toiminnassa huomioidaan perusopetuslain muutos ns. kaksoisrangaistavuuden (POL 36c§) poistumisesta. Muutos parantaa perusopetuslakiin sisältyvien kurinpitotoimien käytettävyyttä, vaikka samassa asiassa olisi käynnistynyt rikosoikeudellinen prosessi.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangais- tus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava opiskelu- holto³⁶. Tässä sovelletaan yksilöllisen opiskeluhoillon menettelyjä eli opettaja huolehtii tiedonku- lusta kodin ja koulun välillä sekä tarvittavin osin kokoa monialaisen asiantuntijaryhmän oppi- laan tuen saannin varmistamiseksi. Koulun rehtori voi evätä oppilaalta opetuksen jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja myös seuraavaksi päiväksi.

Määräaikaisesti erottamisesta päättää kaupungin/kunnan opetuksen järjestäjä. Oppilaan erot- tamisasian käsittelyssä on oltava mukana sosiaalihuollosta vastaava edustaja. Koulu vastaa op- pilaan opetuksesta myös erottamisen aikana.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumus

Monialainen asiantuntijaryhmä (MAT) kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tar- peen selvittämiseksi ja opiskeluhoillon palveluiden järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetus- henkilöstön tai opiskeluhoillon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuu- luu³⁷. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmän koollekutsuja voi tarvittaessa konsultoida tarvittavia koulun ja opiskeluhoillon henkilöstöä. Ryhmän koollekutsujan tulee etukäteen sopia huoltajan/oppilaan kanssa ryhmän kokoonpanosta ja pyytää huoltajalta/oppilaalta kirjallinen suostumus ryhmän kokoamiseksi (seutukunnallinen suostumuslomake). Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka tie- dottaa opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ja sovitut järjestelyt tarvittaville tahoille.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta:

Tammelan koulukeskuksella toimitaan yllä kuvattujen käytänteiden mukaisesti.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoito- kertomus. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä Wilmaan, muistiot välilehdelle. Siihen tulee kirjata oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämät tiedot (op- pilas- ja opiskelijahuoltolaki §20). Opiskeluhoitokertomukset sekä muut opiskeluhoillon

tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhoitokisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Koulukeskuksella opiskeluhoitokertomukset kirjataan Wilmaan, muistiot välilehdelle, oppilaan tietoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Keskeistä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa toteutettavassa yhteistyössä on varmistaa oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Koulu tekee tarvittaessa yhteistyötä muun muassa terveydenhuollon, sosiaalitoimen, seurakunnan, poliisin ja nuorisotoimen kanssa. Seurakunnan yhteistyökäytänteitä on kuvattu tarkemmin opiskeluhoitokertomuksen käsikirjassa.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Yksittäistä oppilasta koskevan opiskeluhoitoasian käsittely

Asian käsittely yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu oppilaan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen.

Oppilaan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoitokertomuksen yhteistyötahoja taikka oppilaan läheisiä. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan.

Opiskeluhoitokertomuksen jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 3 momentissa säädetään.

Opiskeluhoitokertomuksen yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa³⁸

Opiskeluhoitokertomusta toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Yhteisöllistä opiskeluhoitokertomustyötä suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilaskunnan edustajat osallistuvat opiskeluhoitokertomuksen laatimiseen ja yhteisöllisessä opiskeluhoitokertomusryhmässä voi tarvittaessa olla huoltaja- tai oppilasedustus.

Yksilökohtaisen opiskeluhoitokertomuksen suunnittelu tapahtuu aina yhdessä huoltajan ja oppilaan kanssa. Oppilas, huoltaja, opettaja tai opiskeluhoitokertomuksen palveluiden edustaja sopivat yhdessä

ketkä osallistuvat monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen. Oppilas on mukana kokouksessa, mikäli se on mahdollista ja katsotaan tarpeelliseksi.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Tammelan koulukeskuksella toimitaan yllä olevien seutukunnallisten käytänteiden mukaisesti.

Opiskeluhuollon periaatteista tiedottaminen

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluita³⁹. Oppilaan ja huoltajan osallisuus opiskeluhuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja opiskeluhuollosta tiedottaminen lisää opiskeluhuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Koulun tulee tiedottaa monipuolisesti opiskeluhuollon käytännöistä ja opiskeluhuoltopalveluihin hakeutumisen periaatteista.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Opiskeluhuollon suunnitelman tekoon osallistetaan huoltajia vanhempainyhdistysten kautta ja oppilaita oppilaskuntien kautta. Suunnitelma esitellään vanhempainyhdistykselle ja oppilaskunnan hallitukselle uuden lukuvuoden alkaessa. Suunnitelma on huoltajien ja oppilaiden luettavissa Pedanetissä. Suunnitelma esittelystä huoltajille ja oppilaille vastaavat rehtorit/koulujohtajat yhteistyössä oppilaskuntaa ohjaavien opettajien kanssa.

Opiskeluhuoltosuunnitelmat

Opetussuunnitelma tulee opiskeluhuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa³⁵. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Koulun oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista⁴⁰. Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat opiskeluhuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan opiskeluhuoltoa koskeva osuus⁴¹,
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhuollosta⁴² sekä
- kunta/ yksikkökohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma⁴³.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

Opiskeluhoitosuunnitelmat hyvinvointialueella

Lasten ja nuorten alueellinen hyvinvointisuunnitelma sekä opiskeluhoitosuunnitelma tehdään Kanta- Hämeen hyvinvointialueella. Tammelan kunnassa tehdään oma lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja opiskeluhoitosuunnitelma.

Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ⁴⁴

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista⁴⁵.

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraukseksi⁴⁶. Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun opiskeluhoitoon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän oma- valvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosi- aali- ja terveystoimen opiskeluhoitopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa opis- keluhoitoon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta⁴⁷.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Opiskeluhoitoon suunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään lukuvuosittain. Tarkis- tamisesta ja päivittämisestä vastaa Tammelan kuntakohtainen opiskeluhoitoon ohjaus- ryhmä.

1 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 1 § 3 mom.

2 YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

3 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 4 mom.

4 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 1 ja 2 mom.

5 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.

6 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.

7 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 3 mom.

8 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

9 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §

10 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

11 Lastensuojelulaki 12 § 1 mom.

12 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta

13 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

- 14 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.
15 Perusopetuslaki 47a§ 1 mom. (1267/2013)
16 Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)
17 Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)
18 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)
19 Terveystenhuoltolaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §
20 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 mom. (1267/2013)
21 Tupakkalaki
21 Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §
22 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta
23 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.
24 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
25 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.
26 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.
27 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

36 Perusopetuslaki 36h §
37 Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013
38 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 3-kohta
39 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.
40 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 5-kohta
41 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 4 mom.
42 Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013
43 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 § 1 mom.

- 13 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 25 §
 14 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 1 – 4 mom.
 27 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 2 mom. ja 20 § 1, 3 ja 4 mom.
 28 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 5 mom.
 29 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 § 1 mom. ja 22 § 1 mom.
 30 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 2 mom., laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 § ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
 31 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 2 mom.
 32 Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (1288/2013)
 33 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 3 mom.
 34 Perusopetuslaki 40 § 4 mom. (1288/2013)
 35 Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)
 36 Perusopetuslaki 47a § 1 ja 3 mom. (1267/2013)
 37 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 § ja lastensuojelulaki (417/2007) 12 § 1 mom.
 38 Perusopetuslaki 14 § 2 mom. (477/2003)
 39 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
 40 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
 5 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §
 7 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 4 mom. ja 18 § 1 mom.
 16 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.
 41 Lastensuojelulaki 12 § 1 mom.
 42 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta
 17 Perusopetuslaki 47a § 1 mom. (1267/2013)
 18 Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)
 19 Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)
 20 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)
 21 Terveystenhuoltolaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §
 22 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.
 23 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
 24 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.
 25 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.
 26 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.
 15 Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013
 12 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.